

Joannes de Imola
super Clementinis.

Joannis de Imola iuris utriusque
monarche in Clementinas opulētissima cōmentaria
cum quibuidam legibus apostillis domini **Joānis**
de Folpertis cōgruis locis: prout materijs decēs erat:
marginibus appositis: necnon **z summarijs** vnicuique
Elementine prepositis: vna cum elegātissimo **reperito**
rto tam principalium q̄ incidērium sententiarum no
tatu dignarū secundum ordinem alphabeti apposito.

Cum gratia z privilegio.

De rescriptis.

Elegantissima ac Breve Comentarium omnium
diffini Juris vtriusque Interpretis dñi Joannis
de Anol. sup. de mentibus cum vtilissimis addicio
nibus sine locis appositis feliciter incipit.

De rescriptis. Rubrica.

- 1 **A**ctor et reus si sunt eisdem diocesi oportet
q actor impetret in diocesi de qua sunt.
- 2 **A**bbates p mēbris subiectis agere possunt et ap-
pellare.
- 3 **A**bbates vocantur bi q p̄sident regularib⁹ & q̄i ha-
bēt mēbra subiecta vocantur patres abbates.
- 4 **A**bbas est potius sollicitudinis et oneris
q honoris.
- 5 **E**t an sit nomen dignitatis.
- 6 **R**eligiosorum appellationse veniunt abbates.
- 7 **D**ictio aliis q̄m implicat et q̄m non.
- 8 **S**ubrenator appellatur de corpore eandem priores.
- 9 **A**bbas pot habere loca subiecta que non sunt de
mensa & etiam loca ad mensam deputata sicut ep̄s.
- 10 **A**ctar & verbū sumit p veratione iudiciali.
- 11 **P**resumptio vtriusq̄m notat peccationem & attēta-
tionem contra ius.
- 12 **I**nter esse et expensa differunt videtur tamē idē
esse inter esse et damnū.
- 13 **I**udex potest quis esse in accessio expensarum si
cet non sit iudex in principali.
- 14 **L**ocus subiecti pro quo impetratur magis attē-
ditur q̄ locus superioris.
- 15 **C**ausa immediata magis inspici d̄ q̄ mediata.
- 16 **T**erba ista nō videt p̄cessus vel irritus sit p̄cessus
inducunt nullitatē p̄cessus ipso iure.
- 17 **L**ocum verbi significat vinitatē ad loca.
- 18 **A**dministratoū appellationse quid cōp̄ebat.
- 19 **D**ignitas si vacat an d̄beatur expectanti admini-
strationem.
- 20 **R**eligiosi p̄sidentes q̄ non sunt abbates q̄ dicant.
- 21 **E**t d̄ctio legis q̄m sit vltra intentionē statuentis.
- 22 **D**ictio in vno nō videt in alio negatum.
- 23 **P**ona ostiosa q̄m extēdit et idēitate rationis.
- 24 **C**anonicus qui nullus ius habet in re p̄ qua agit
an possit constituere procuratorem ante litem cōte-
stationem.
- 25 **L**ocus cedentis an attendat an vero cessonarij.
- 26 **C**lementina abbates de rescript. an habeat locum in
delegatis legator. & q̄ in inferiorib⁹ ceduntis.
- 27 **C**lementina abbates de rescript. non habet locum
in literis gratiosis sed in contentiosis.
- 28 **C**ompensatio cōtra creditores agēte noīe inferioris
locum possit obici p̄ veltio dom⁹ superioris.
- 29 **O**bedientiarj an q̄dā manu tenent in obedētia
r̄p̄s possunt agere p̄locis illis & illa defendere.
- 30 **L**oci de mensa an habeant spectatē gubernationē.
- 31 **C**onsiderari nō debet quis in expensis vel interesse
et sc̄ba impetratōe rescripti nisi sequatur veltio
vel contentio.
- 32 **L**itere nulle possunt ex exp̄ssō consensu partium
ratiificari.

Abbates. **C. 1.**
Suntque
et dicitur de. dicitur in
deus. q̄ primo ponit
plex prohibitiō. sed do
plex pena. vna t̄r. alia bo-
minis. sc̄ba an si quis aut.
C. 2. Ad eundem de. p̄e-
mutatis finē. d̄ctio. q̄
si actor & reus sunt eisdē diocēsi oportet q̄ actor
impetret in diocēsi de qua sunt. de rescript. statuti.
s. cū aut lib. vi. si vero d̄uerfarj actor necessitate
ad impetrandū vel in diocēsi rei vel in propinqua
per viciniam. in propria autē actoris impetrare nō
p̄t v̄t ibi. **C. 3.** Secō p̄mittit q̄ p mēbris
subiectis abbates agere possunt & appellare et q̄
agentes p̄ferant habēt materia de iudi. cū d̄pu-
tari. de testi. cū olim. & per digio. dom. cū v̄nera-
bilis. & plerūq̄ de rescript. spo. olim cū q̄ lug sine tra-
ctat hic Pan. **D**one casum vt colligitur ex glo.
C. 4. No. p̄mo q̄ p̄sidentes regularib⁹ vocantur

- abbates. et q̄i habēt mēbra subiecta vocantur pa-
tres abbates. et alij p̄iores. de regn. c. si. **C. 1.** **C. 2.** **C. 3.** **C. 4.** **C. 5.** **C. 6.** **C. 7.** **C. 8.** **C. 9.** **C. 10.** **C. 11.** **C. 12.** **C. 13.** **C. 14.** **C. 15.** **C. 16.** **C. 17.** **C. 18.** **C. 19.** **C. 20.** **C. 21.** **C. 22.** **C. 23.** **C. 24.** **C. 25.** **C. 26.** **C. 27.** **C. 28.** **C. 29.** **C. 30.** **C. 31.** **C. 32.** **C. 33.** **C. 34.** **C. 35.** **C. 36.** **C. 37.** **C. 38.** **C. 39.** **C. 40.** **C. 41.** **C. 42.** **C. 43.** **C. 44.** **C. 45.** **C. 46.** **C. 47.** **C. 48.** **C. 49.** **C. 50.** **C. 51.** **C. 52.** **C. 53.** **C. 54.** **C. 55.** **C. 56.** **C. 57.** **C. 58.** **C. 59.** **C. 60.** **C. 61.** **C. 62.** **C. 63.** **C. 64.** **C. 65.** **C. 66.** **C. 67.** **C. 68.** **C. 69.** **C. 70.** **C. 71.** **C. 72.** **C. 73.** **C. 74.** **C. 75.** **C. 76.** **C. 77.** **C. 78.** **C. 79.** **C. 80.** **C. 81.** **C. 82.** **C. 83.** **C. 84.** **C. 85.** **C. 86.** **C. 87.** **C. 88.** **C. 89.** **C. 90.** **C. 91.** **C. 92.** **C. 93.** **C. 94.** **C. 95.** **C. 96.** **C. 97.** **C. 98.** **C. 99.** **C. 100.**

II.

tamen dicit vide
text. in c. si qd de
indep. xij. q. vii.

C. 1. **C. 2.** **C. 3.** **C. 4.** **C. 5.** **C. 6.** **C. 7.** **C. 8.** **C. 9.** **C. 10.** **C. 11.** **C. 12.** **C. 13.** **C. 14.** **C. 15.** **C. 16.** **C. 17.** **C. 18.** **C. 19.** **C. 20.** **C. 21.** **C. 22.** **C. 23.** **C. 24.** **C. 25.** **C. 26.** **C. 27.** **C. 28.** **C. 29.** **C. 30.** **C. 31.** **C. 32.** **C. 33.** **C. 34.** **C. 35.** **C. 36.** **C. 37.** **C. 38.** **C. 39.** **C. 40.** **C. 41.** **C. 42.** **C. 43.** **C. 44.** **C. 45.** **C. 46.** **C. 47.** **C. 48.** **C. 49.** **C. 50.** **C. 51.** **C. 52.** **C. 53.** **C. 54.** **C. 55.** **C. 56.** **C. 57.** **C. 58.** **C. 59.** **C. 60.** **C. 61.** **C. 62.** **C. 63.** **C. 64.** **C. 65.** **C. 66.** **C. 67.** **C. 68.** **C. 69.** **C. 70.** **C. 71.** **C. 72.** **C. 73.** **C. 74.** **C. 75.** **C. 76.** **C. 77.** **C. 78.** **C. 79.** **C. 80.** **C. 81.** **C. 82.** **C. 83.** **C. 84.** **C. 85.** **C. 86.** **C. 87.** **C. 88.** **C. 89.** **C. 90.** **C. 91.** **C. 92.** **C. 93.** **C. 94.** **C. 95.** **C. 96.** **C. 97.** **C. 98.** **C. 99.** **C. 100.**

C. 1. **C. 2.** **C. 3.** **C. 4.** **C. 5.** **C. 6.** **C. 7.** **C. 8.** **C. 9.** **C. 10.** **C. 11.** **C. 12.** **C. 13.** **C. 14.** **C. 15.** **C. 16.** **C. 17.** **C. 18.** **C. 19.** **C. 20.** **C. 21.** **C. 22.** **C. 23.** **C. 24.** **C. 25.** **C. 26.** **C. 27.** **C. 28.** **C. 29.** **C. 30.** **C. 31.** **C. 32.** **C. 33.** **C. 34.** **C. 35.** **C. 36.** **C. 37.** **C. 38.** **C. 39.** **C. 40.** **C. 41.** **C. 42.** **C. 43.** **C. 44.** **C. 45.** **C. 46.** **C. 47.** **C. 48.** **C. 49.** **C. 50.** **C. 51.** **C. 52.** **C. 53.** **C. 54.** **C. 55.** **C. 56.** **C. 57.** **C. 58.** **C. 59.** **C. 60.** **C. 61.** **C. 62.** **C. 63.** **C. 64.** **C. 65.** **C. 66.** **C. 67.** **C. 68.** **C. 69.** **C. 70.** **C. 71.** **C. 72.** **C. 73.** **C. 74.** **C. 75.** **C. 76.** **C. 77.** **C. 78.** **C. 79.** **C. 80.** **C. 81.** **C. 82.** **C. 83.** **C. 84.** **C. 85.** **C. 86.** **C. 87.** **C. 88.** **C. 89.** **C. 90.** **C. 91.** **C. 92.** **C. 93.** **C. 94.** **C. 95.** **C. 96.** **C. 97.** **C. 98.** **C. 99.** **C. 100.**

voluerit impoſtant liberam voluntatem. Et de lega. ij. cum quidam. et de fidei comm. liber. l. fideicommissaria libertas. Item dicit vbi dicitur verbum arbitrium vel simile reperitur cum hac adiectione pleni seu liberi ar. ff. de procurat. l. procurator cum libera. omnia autem alia verba exceptis. predictis impoſtant arbitrium boni viri. vt verbum videtur apparere placere et similia de quibus in d. l. fideicommissaria libertas. et co. l. l. ab eis. §. foveo. ff. de leg. l. h. sic per Bar. Item de verbo iudicio suo. quia id est de re q. facta et iudicatione intra te postea iudices. et sic ad boni viri arbitrium sine dubio refertur. licet glo. et male dicitur contrarium in peccate. l. ab eis. §. lucius. h. in Bar. Item ob. predictis. ff. de leg. l. et l. et si et co. et ff. de fidei comm. l. grece. vbi apparat verbum volo et vbi relinquo. q. verum impoſtant voluntatem. sed vni liberam aliud regulam. Item pro emolumentis poſſit. sic dicit q. quandoq. sub predictis verbis committitur. quos facultas cotrahendi. quos largiendi et causa lucratiua seu donandi. quos committitur facultas iudicandi. Primo casu qui committitur facultas cotrahendi. et tunc si committitur per verba significatiua arbitrii boni viri. vel facultatem arbitrandi circa contractum. et tunc sine dubio est arbitrari suo arbitrio regulato ratione prout bonus vir et paterfamilias diligens facturus esset. et licet de contractu. ff. de cotrahent. emptio. l. hoc videtur. et ff. pro socio. l. si societate. §. arbitro comm. et ff. de ope. lib. l. si libertas. de iurior. quantanalis. Si vero committitur circa facultas per verba significatiua liberam voluntatem puta sicut vult. tunc omnia potest qualitercumque voluerit duobus exceptis. nam donare non poterit. q. hoc non venit in cessione liberem voluntatis. l. si uis familias. §. l. ff. de dona. Secundo non poterit uolens committere omnia illa que solo caret potest facere. ff. manda. l. creditur. §. lucius. hoc est non repugnat regulis iurisdictionis. quo licet cotrahentibus se decipere se sine dolo. ff. de iur. i. in causa. h. §. si. et ff. loca. l. item si peccati. Et per hoc patet q. quantumcumque in libera voluntate ponitur intelligitur libera a regulis iuris ciuile. sed remanet limitata regulis iurisdictionis prout etiam sequentibus apparere. Secundo casu quando conceditur facultas largiendi et causa lucratiua seu donandi. et tunc aut per verba significatiua arbitrii et debet eligere cui donat. et vt bonus vir. ff. de leg. h. l. cum quidam. ff. de leg. l. si ff. de lega. ubi. l. fidei comm. §. q. ff. de fidei comm. liber. l. fideicommissaria libertas. Aut committitur per verba libere voluntatis. et tunc potest omnia facere etiam contra regulas iuris ciuile. seruatis tamen regulis iurisdictionis. de testa. null. l. vbi permittitur iudici testari. quomodo. et per hoc potest relinquere depositato cuius statutu est nullas de iure ciuili. non autem in bono in metallum qui est seruus pene. nec seruo proprio q. eius statutu est nullus etiam de iurisdictionis cum seruus sit constituto iurisdictionis. ff. de test. null. nec. §. h. de prescri. et §. seruus p. p. et hoc vult. l. cum quidam. ff. de leg. h. nam ei qui est indignus propter offensam non potest variare a tali donato reuocatur. C. de iur. dona. l. si. ff. de dona. c. 8. et ideo bonus vir non arbitrarerum sine regulas ciuile ei largiendum. sed sine naturali equitate dedarata per ius ordinum iurisdictionis est trahere offensam et usatonia p. p. et ideo ille cui committitur libere facultas donandi potest eligere indignum propter offensam contra regulas iuris ciuile quod potest cui committere facultas per verbum videtur vel simile. Tertio casu quando committitur facultas iudicandi. et tunc aut committitur per verba impoſtantia arbitrii boni viri. et tunc debet sequi omnes regulas etiam iuris postum et patet in eo qui assumitur arbiter. ff. de arbi. l. i. hoc verum in eo qui recipit potestatem a partibus sed vbi pars recipit potestatem a superiore tunc cum aliis verba vel operantur intelligitur de arbitrio libero a regulis iuris etiam postum. Aut committitur per verba significatiua liberam voluntatem et

tunc est libera regulis iuris postum debet tamen seruari regulas iurisdictionis et naturalis equitate. vt in de. p. p. de reind. vbi licet imperator sit solutus legibus. h. quia et vigeo. sine potestatis tunc sententiam faciendo in quibusdam contra naturalis equitate ideo cassatur. hoc etiam apparet in hac de. a hoc etiam potest Item in. c. que in ecclesiarum. de offi. vbi no. q. licet princeps possit tollere actionem mibi competentem que est iuris ciuile. non tamen potest mibi delegare in finem etiam sublata actione. Et hoc apparet soluta offi. de qua videtur in glo. in ver. de confessione legitime non quid vs si potestari alicuius ciuitatis de iur. arbitrii an propter hoc poterit facere iniustitiam. puta auferre rem et tribue re alteri dicendum q. no. q. hoc est contra naturalis equitate sed si potest committere solennitatem iuris ciuile seu iuris postum. de hoc per Bar. in. l. si filius. ff. de dona. c. l. i. ff. de mul. test. Item dicit si datur potestas procedendi de facto. quia tunc intelligendum est q. potest procedere potest per regia. l. h. in p. in. ff. de iur. i. et sic intelligitur exclusa omnis solennitas iuris postum. no autem habebit potestatem ledendi vel iniustitiam faciendo. q. hoc est contra naturalis equitate. Item dicit per quemcumque verba ceditur potestas libera. q. non potest quis esse magis solutus legibus q. imperator cui potestas datur modo restringitur. vt dicit de. p. p. de iur. i. et de in. c. de iur. i. et de cond. sine test. Item si datur sola facti veritate inspecta. vt de in. c. de iur. i. et de cond. sine test. Item si datur habere potestatem. et liberum arbitrium vel q. potest facere ad sui voluntatem. vel q. sine omni solennitate. vel q. nulla solennitate teneatur seruari. vel q. non ob. solennitates iuris vel modo de malicio commet legitime. vide per Bar. in. d. l. si filius familias. et in. d. l. et an possit rescire de confessione partis. Item an possit recipere testes parte absente. Item an sine iuramento vel iudice fratrie in honore dei an personas alio prohibitas. de. vt. d. l. si filius familias. Sed quid si apponatur in cessione simul verba impoſtantia arbitrii. et verba impoſtantia liberam voluntatem. puta prout arbitratu fuerit et voluerit. sic fm Bar. q. impoſtantia arbitrium boni viri. adnotatur. quia prout patet ex inspectione vni iustitiam. quia non potest esse arbitrium sine voluntate. modo regula est q. quando duo ponuntur copulatiue quorum vni iustitiam referuntur in adiectiuo. l. i. ff. de pac. dei placens et consensus. l. placens consensus. sic ergo in proposito exponitur. i. voluntarie arbitratu. sic et impoſtantia arbitrii boni viri. facit. ff. pro socio. l. nec adiectiuo. qd intelligitur adnotatur vbi libere. et superius dictu est. Aliter querit an quid in dictis casibus iudex potest rescire exceptionem prescriptionis vel aliam precedentem et merito rigore iuris ciuile. de. q. no. quia in his que iudex habet facere non tenetur seruari regulas iuris ciuile. sed in his que sunt facta vbi propter dispositionem iuris ciuile fit iam ius quodammodo alteri non habet potestatem aliquid immutare. nam si ius sit in dictum dispositionem iuris ciuile. tamen ex quo est alteri quodammodo ius illud tollere sine causa esset contra rationem naturalis et equitate casus est. ff. de post. l. bona fides. et. C. deo gratias.

Quid si ea cas. Adde se. ly. in. c. l. i. vbi. col. de offi. vbi ponit etiam de pluribus aliis similibus casibus.

Clarissimi ac vtriusque iuris interpectis famosissimi Joannis de Imola opus proclaram in Elementinas cum additionibus eiusdem doctoris domini Laurentii de Soperio finit. Impressum Lugduni per Joannem Morellianum de civitate Anno dñi. m. cc. lxxv. vltima die Februarii.

Registrum.

u b c d e f g h i k l m n o p q r s t u v x y z a b c Omnes isti sunt termini. Proter. B et C Qui sunt ordin.

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]